ევროკავშირი
საქართველოსთვის
The European Union for Georgia

UNDP

2021 წლის მუნიციპალური არჩევნების მედიაში გაშუქების კვლევა

ბექდური მედიის მონიტორინგი

წინასწარი ანგარიში

5 ივლისი - 25 სექტემბერი, 2021

INTERNEWS GEORGIA

წინამდებარე ანგარიში მომზადებულია ევროკავშირისა (EU) და გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) ხელშეწყობით. მის შინაარსზე პასუხისმგებელი არიან ავტორები. ანგარიშის შინაარსი შეიძლება არ ასახავდეს ევროკავშირისა (EU) და გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) პოზიციას.

სარჩევი

პროექტის შესახებ 3

მონიტორინგის მეთოდოლოგია 3

5 ივლისი - 25 სექტემბრის პერიოდის ბეჭდური მედიის მონიტორინგმა შემდეგი ძირითადი შედეგები გამოავლინა 4

დიაგრამები 7

პროექტის შესახებ

„ინტერნიუსი - საქართველო“, ევროკავშირისა და გაეროს განვითარების პროგრამის მიერ დაფინანსებული პროექტის - „2021 **წლის მუნიციპალური არჩევნების მედიაში გაშუქების კვლევა“ - ფ**არგლებში, ბეჭდურ მედიას აკვირდება.

მონიტორინგი 2021 წლის 5 ივლისს დაიწყო.

დაკვირვება ხორციელდება 11 გამოცემაზე: „რეზონანსი“, „ახალი თაობა“, „კვირის პალიტრა“, „ალია“, „ასავალ-დასავალი“, „ქრონიკა+“, „საქართველო და მსოფლიო“, „გურია news“, „ალიონი“, „ჰო და არა“, „ჩემი ხარაგაული“.

მონიტორინგის მეთოდოლოგია

ბეჭდური მედიის მონიტორინგის მიზანი იმის განსაზღვრა იყო, თუ რამდენად თანაბარ პირობებში და ჟურნალისტური სტანდარტების დაცვით ხდება წინასაარჩევნო პერიოდში პოლიტიკური სუბიექტების აქტივობების გაშუქება.

მონიტორინგი შედგება რაოდენობრივი და თვისებრივი კვლევის კომპონენტებისგან. რაოდენობრივი მონიტორინგი განსაზღვრავს ისეთ ინდიკატორებს, რომლებიც შეიძლება დაითვალოს და გაიზომოს: სუბიექტებისთვის დათმობილი ფართობი, გაშუქების ტონი (დადებითი, ნეიტრალური, უარყოფითი), სუბიექტის სქესი (კაცი თუ ქალი).

თვისებრივი მონიტორინგისას ყურადღება ექცევა ისეთ მაჩვენებლებს, რომელთა რაოდენობრივად გაზომვა რთულია, მაგრამ მნიშვნელოვანია ინფორმაციის ხარისხის წარმოსადგენად: ფაქტების დროული გაშუქება, ინფორმაციის დამახინჯება, დაუბალანსებელი გაშუქება, ტენდენციურობა, ფაქტებზე დაფუძნებული გაშუქება, ინფორმაციის წყაროთა მრავალფეროვნება, ფოტოთი მანიპულირება, ეთიკური ან პროფესიული სტანდარტების დაცვა და ა.შ.

მონიტორინგის დროს დაკვირვება ხდება პარტიებზე და პოლიტიკოსებზე, რომლებიც 2021 წლის მუნიციპალურ არჩევნებში მონაწილეობენ. მონიტორინგის სუბიექტები ასევე არიან: მთავრობა (ცენტრალური, ადგილობრივი, აჭარის), პრეზიდენტი, ბიძინა ივანიშვილი და მიხეილ სააკაშვილი.

მონიტორინგი უტარდებოდა არა მხოლოდ საარჩევნო თემაზე მომზადებულ სტატიებს, არამედ ყველა მასალას, სადაც მონიტორინგის სუბიექტებზე იყო საუბარი.

ანგარიშში მოცემულია ბეჭდური მედიის მონიტორინგის ძირითადი შედეგები. თითოეული შერჩეული გაზეთის დეტალური შეფასება წარმოდგენილი იქნება მონიტორინგის საბოლოო ანგარიშში.

5 ივლისი - 25 სექტემბრის პერიოდის ბეჭდური მედიის მონიტორინგმა შემდეგი ძირითადი შედეგები გამოავლინა:

- ბეჭდური მედიის უმეტესი ნაწილი კვლავაც მნიშვნელოვანი გამოწვევების წინაშე დგას - ისინი არ ცდილობენ მკითხველს ხარისხიანი და სანდო ინფორმაცია მიაწოდონ. ზოგიერთი გაზეთი დაუბალანსებელი და ტენდენციურია, ამიტომ, ხშირ შემთხვევაში, მრავალმხრივი და ამომწურავი ინფორმაციის მისაღებად საკმარისი არ არის მკითხველი მხოლოდ ერთ გამოცემას გაეცნოს;

- გაზეთები, წინა წლების მსგავსად, კვლავაც აქტიურად აშუქებდნენ ქვეყანაში განვითარებულ პოლიტიკურ პროცესებს. პოლიტიკურ თემებზე მომზადებულმა მასალებმა და ინტერვიუებმა განსაკუთრებით გაზეთ „კვირის პალიტრაში“ მოიმატა. გამოცემა, დედაქალაქის მოსახლეობისთვის აქტუალურ საკითხებთან დაკავშირებით, სხვადასხვა პარტიის თბილისის მერობის და მაჟორიტარი დეპუტატობის კანდიდატებთან ინტერვიუებში აქტიურად აშუქებდა მათ წინასაარჩევნო დაპირებებსა და ხედვებს, სხვადასხვა პარტიის კანდიდატებთან ინტერვიუები გამოქვეყნდა „ქრონიკა+“-ში. თუმცა, ყოველკვირეული ბეჭდური გამოცემების უმრავლესობა („ასავალ-დასავალი“, „ალია“, „საქართველო და მსოფლიო“) მკითხველისთვის საარჩევნო პროცესების შესახებ სიღრმისეული და ანალიტიკური ინფორმაციის მიწოდებას ვერ ახერხებდნენ - გამოცემები ნაკლებად აშუქებდნენ როგორც სახელისუფლებო, ასევე ოპოზიციური პარტიების წინასაარჩევნო კამპანიებს და საარჩევნო პროგრამებს. ძირითადად, ქვეყნდებოდა კონკრეტულ აქტუალურ თემასა და მიმდინარე პროცესებზე პოლიტიკოსთა განცხადებები და მოსაზრებები, აქცენტი ასევე კეთდებოდა პარტიების დაპირისპირებებზე;

- არჩევნების მოახლოებასთან ერთად წინასაარჩევნო პროცესების გაშუქებამ მოიმატა ყოველდღიურ გაზეთებსა („რეზონანსი“, „ახალი თაობა“) და რეგიონულ გამოცემებში („გურია news”, „ალიონი“, „ჩემი ხარაგაული“, „ჰო და არა“). ამ მხრივ განსაკუთრებით რეგიონული გაზეთები გამოირჩეოდნენ - ისინი აქტიურად აშუქებდნენ რეგიონში/რაიონში მიმდინარე როგორც მმართველი, ისე ოპოზიციური პარტიების საარჩევნო აქტივობებსა და მერობის კანდიდატებს;

- რეგიონული გამოცემები („გურია nesw“, „ალიონი“, „ჰო და არა“, „ჩემი ხარაგაული“) მთლიანობაში დაბალანსებულია, არ გვხვდება შეურაცხმყოფელი და არაეთიკური ტერმინოლოგია და ფოტოთი მანიპულირების შემთხვევები, სუბიექტური, გადაუმოწმებელი და დაუსაბუთებელი ინფორმაციები. გაზეთები ჟურნალისტური სტანდარტების დაცვით მუშაობდნენ. პოლიტიკური პარტიების საარჩევნო აქტივობები, მერობის კანდიდატების ხედვები თანაბრად და მიუკერძოებლად შუქდებოდა. თუმცა, ჟურნალისტები მწვავე კითხვებს ნაკლებად სვამდნენ, რის გამოც არჩევნებში მონაწილე

პოლიტიკოსებს შესაძლებლობა ჰქონდათ საკუთარი მოსაზრებები დადებით კონტექსტში წარმოეჩინათ.

რეგიონული გამოცემები წინასაარჩევნო პოლიტიკურ მოვლენებთან ერთად დიდ ადგილს უთმობდნენ რეგიონის/რაიონის/სოფლის მოსახლეობისთვის აქტუალურ სოციალურ-ეკონომიკურ თუ ინფრასტრუქტურულ პრობლემებს, სხვადასხვა სოციალურ საკითხებს, სოფლის მეურნეობასა და აგროტურიზმთან დაკავშირებულ თემებს, რომელთა გაშუქებისას წარმოდგენილი იყო როგორც ხელისუფლების და ოპოზიციის, ასევე ადგილობრივი მოსახლეობის კომენტარები. თუმცა, ადგილობრივი ხელისუფლების აქტივობებისა და პროექტების გაშუქების დროს ჟურნალისტების კრიტიკული დამოკიდებულება ნაკლებად შეინიშნებოდა, რის გამოც, ხელისუფლება, ძირითადად, ნეიტრალურად და დადებითად წარმოჩინდებოდა;

- გაზეთების ნაწილის („ასავალ-დასავალი“, „ალია“, „ქრონიკა+”, „საქართველო და მსოფლიო“) ერთ-ერთ მთავარ პრობლემად, წლების მანძილზე, გადაუმოწმებელი, დაუზუსტებელი ინფორმაციის გავრცელება რჩება: **ჟურნალისტები დასაბუთების და მტკიცებულებების გარეშე ხელისუფლებისა და პოლიტიკოსების მისამართით მძიმე ბრალდებების წაყენებას არ ერიდებოდნენ**. **ხშირ შემთხვევაში**, **მათი** მსჯელობა სუბიექტურ მოსაზრებებს ემყარებოდა და რაიმე სახის ფაქტობრივი მასალით გამყარებული არ იყო. გამონაკლისი იყო „რეზონანსი“ და „კვირის პალიტრა“, რომლებიც საკითხებს მრავალმხრივ აშუქებდნენ და არც გადაუმოწმებელ ფაქტებს სთავაზობდნენ მკითხველს;

- **ზოგიერთ გამოცემაში გადამოწმების გარეშე შუქდებოდა რესპონდენტთა მძიმე ბრალდების შემცველი განცხადებები:** ჟურნალისტებს ეჭვი არ შეაქვთ ნათქვამის სისწორეში და დამატებითი კითხვებით ინფორმაციის სიზუსტის დადგენას არ ცდილობენ. ამასთან, **გაზეთის არც იმავე, ან მომდევნო ნომერში და, მით უმეტეს, იმავე სტატიაში კრიტიკის ობიექტის საპასუხო კომენტარი არ გამოქვეყნებულა;**

- გაზეთების ნაწილი („ასავალ-დასავალი“, „ქრონიკა+“, „ალია“, „საქართველო და მსოფლიო“), ხშირ შემთხვევაში, დაუბალანსებელ, ერთ წყაროზე დაყრდნობით მომზადებულ სტატიებს სთავაზობდა მკითხველს, რაც ამა თუ იმ კონკრეტულ საკითხზე, განსხვავებული მოსაზრებების გაცნობის საშუალებას არ იძლეოდა. დაუბალანსებელი, მიკერძოებული და ცალმხრივი იყო არა მხოლოდ ცალკეული სტატიები, არამედ მთლიანად ეს გამოცემები. დაუბალანსებელი იყო გაზეთ „ახალი თაობის“ ცალკეული მასალებიც;

- გამოცემების უმრავლესობაში შეიმჩნევა ინფორმაციის წყარო პოლიტიკოსებისა და განსაკუთრებით ექსპერტების სიმწირე - გაზეთების მიერ შერჩეული ერთი და იგივე ექსპერტები, ხშირ შემთხვევაში, შეფასებებს თითქმის ყველა საკითხზე აკეთებდნენ. უმჯობესი იქნება გაზეთმა თუნდაც პოლიტიკოსთა ამა თუ იმ კონკრეტულ წინასაარჩევნო დაპირებასთან დაკავშირებით მკითხველს დარგის სპეციალისტების მოსაზრებები გააცნოს. ბეჭდური მედიის ერთ-ერთ გამოწვევად ინფორმაციის საეჭვო წყაროებზე

დაყრდნობით მომზადებული მასალებიც რჩება - ჟურნალისტები არ ცდილობდნენ „სანდო წყაროებისგან“ მიღებული ინფორმაციის სისწორის დადგენას;

- ზოგიერთ გამოცემაში პრობლემად რჩება პოლიტიკოსთა - როგორც მმართველი გუნდის, ისე ოპოზიციური პარტიების წარმომადგენლების, მისამართით ჟურნალისტების მხრიდან შეურაცხმყოფელი და არაეთიკური ტერმინოლოგიის გამოყენება. მსგავსი ტერმინები ხშირად გვხვდებოდა რესპონდენტთა განცხადებებშიც, თუმცა ჟურნალისტები მათგან გამიჯვნას არ ცდილობდნენ. ზოგ შემთხვევაში, რესპონდენტთა შეურაცხმყოფელი განცხადებები სტატიის სათაურშიც იყო გამოტანილი;

- ზოგიერთ გამოცემაში („ასავალ-დასავალი“, „ქრონიკა+“, „საქართველო და მსოფლიო“), უხეშად ირღვეოდა ჟურნალისტური სტანდარტები და ეთიკის ნორმები. გამოცემების ნაწილი კვლავაც იყენებდა სიძულვილის ენის შემცველ, ჰომოფობიურ ტერმინოლოგიას. თუმცა, გენდერული სტერეოტიპების ნიშნით საფრთხის შემცველი გამონათქვამები, რომელიც 2020 წლის მონიტორინგის დროს ჟურნალისტთა ტექსტებში ხშირად გვხვდებოდა, წელს თითქმის არ გამოვლენილა. ასევე თითქმის აღარ გვხვდებოდა შეურაცხმყოფელი და დისკრიმინაციული შინაარსის ფოტოები;

დიაგრამები

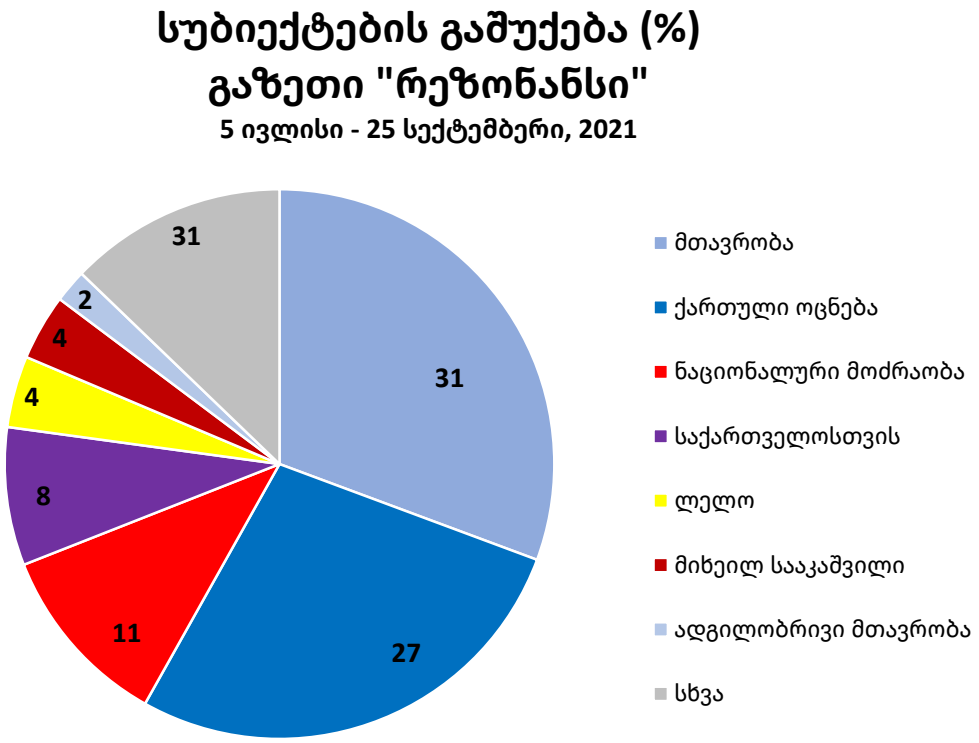
სუბიექტების გაშუქება (%)
გაზეთი "რეზონანსი"
5 ივლისი - 25 სექტემბერი, 2021
31
27
11
8
4
4
2
31
მთავრობა
ქართული ოცნება
ნაციონალური მოძრაობა
საქართველოსთვის
ლელო
მიხეილ სააკაშვილი
ადგილობრივი მთავრობა
სხვა

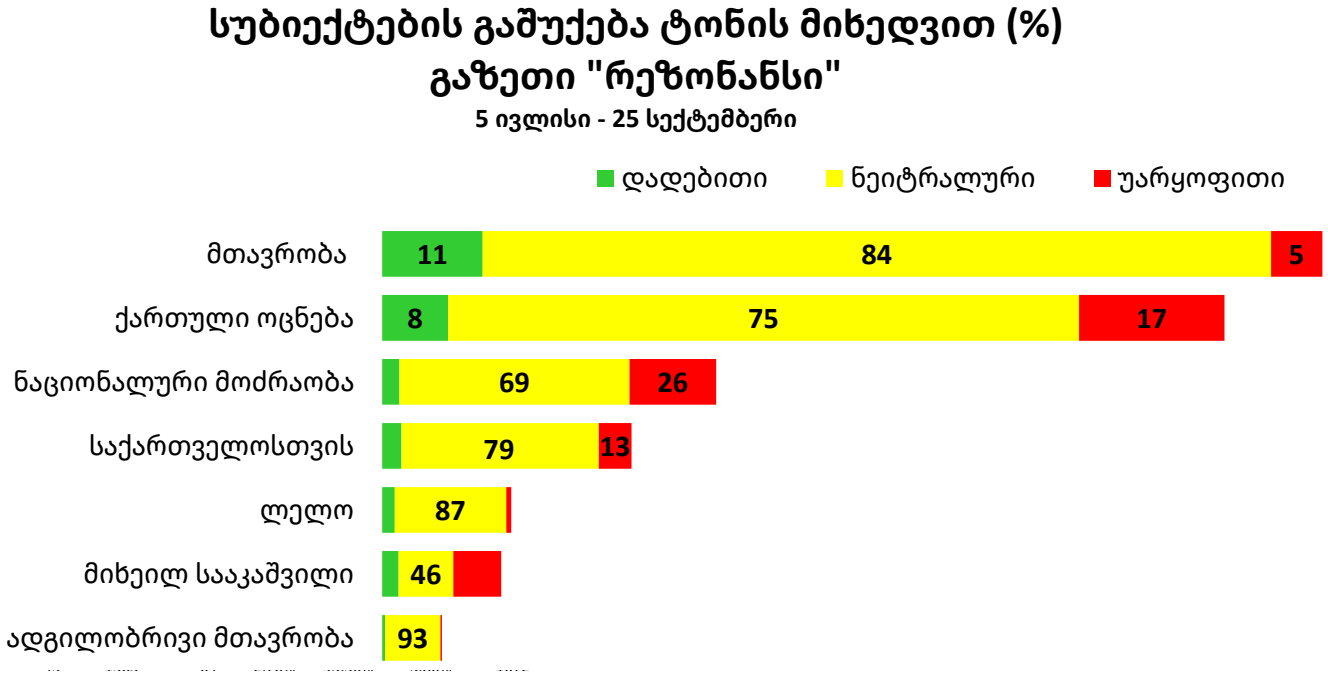
სუბიექტების გაშუქება ტონის მიხედვით (%)
გაზეთი "რეზონანსი"
5 ივლისი - 25 სექტემბერი
დადებითი
ნეიტრალური
უარყოფითი
მთავრობა 11 84 5
ქართული ოცნება 8 75 17
ნაციონალური მოძრაობა 69 26
საქართველოსთვის 79 13
ლელო 87
მიხეილ სააკაშვილი 46
ადგილობრივი მთავრობა 93

სუბიექტების გაშუქება (%)
გაზეთი "ახალი თაობა"
5 ივლისი - 25 სექტემბერი, 2021

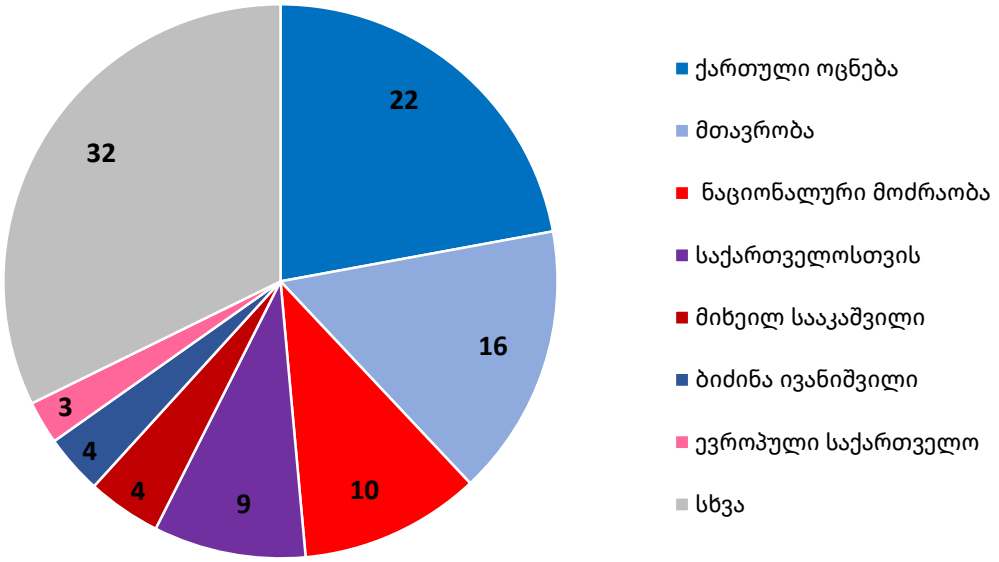

სუბიექტების გაშუქება ტონის მიხედვით (%)
გაზეთი "ახალი თაობა"
5 ივლისი - 25 სექტემბერი, 2021

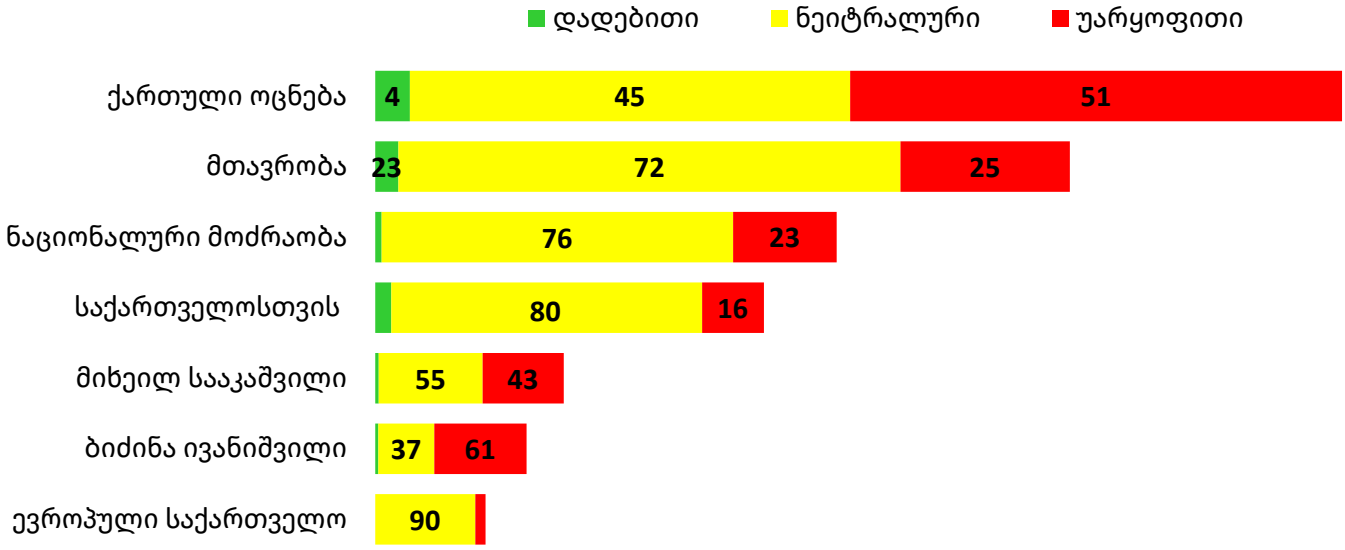

სუბიექტების გაშუქება (%)
გაზეთი "კვირის პალიტრა"
5 ივლისი - 25 სექტემბერი, 2021

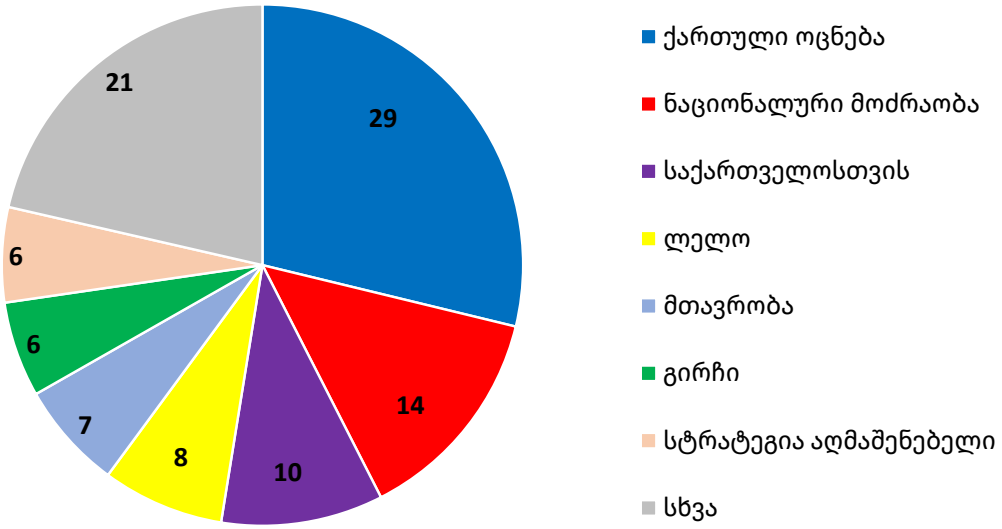

სუბიექტების გაშუქება ტონის მიხედვით (%)
გაზეთი "კვირის პალიტრა"
5 ივლისი - 25 სექტემბერი, 2021

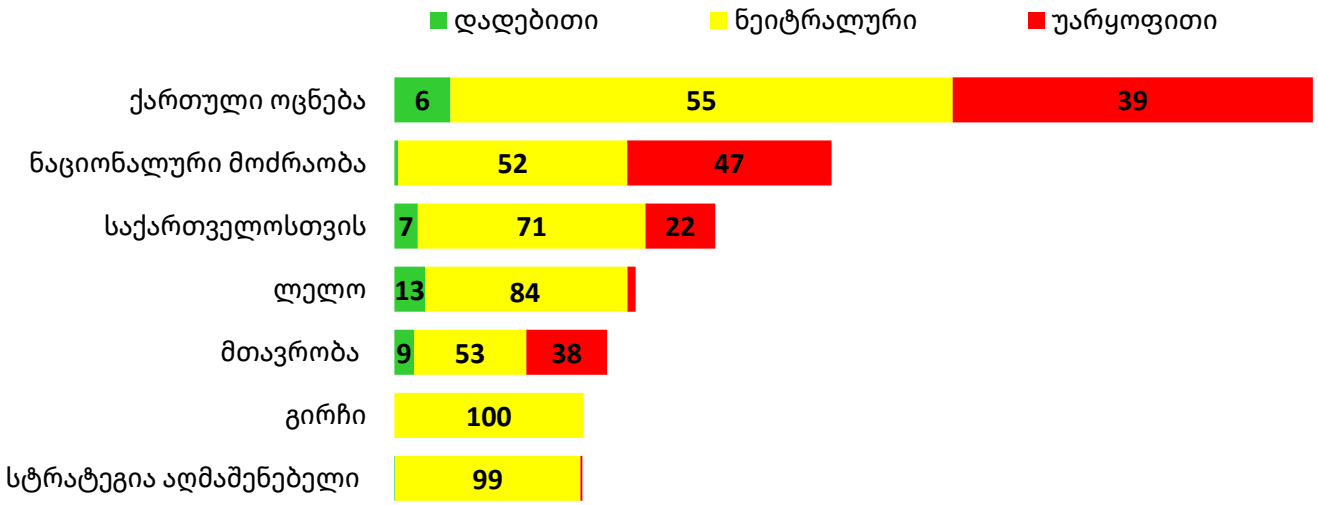

სუბიექტების გაშუქება (%)
გაზეთი "ქრონიკა+"
5 ივლისი - 25 სექტემბერი, 2021

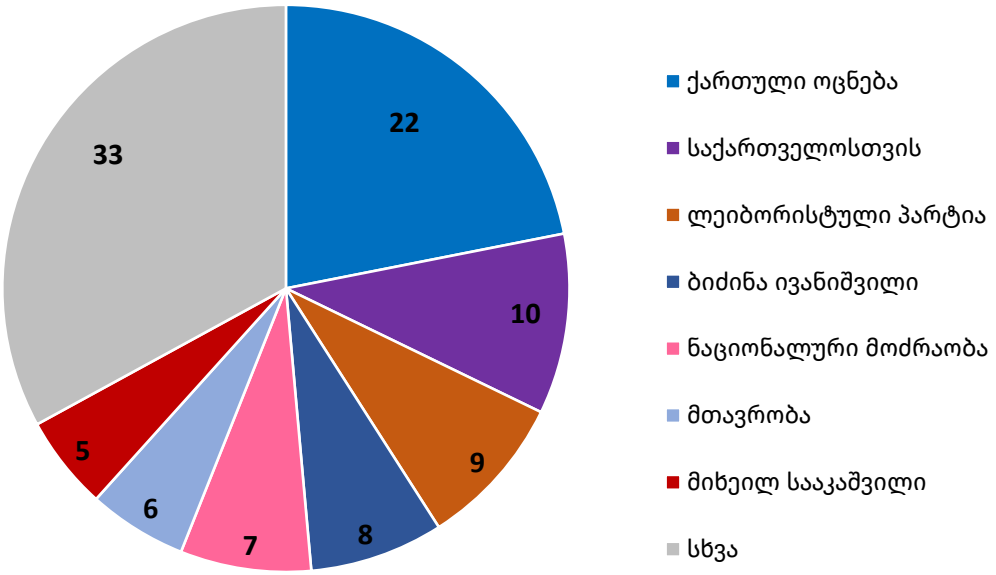

სუბიექტების გაშუქება ტონის მიხედვით (%)
გაზეთი "ქრონიკა+"
5 ივლისი - 25 სექტემბერი, 2021

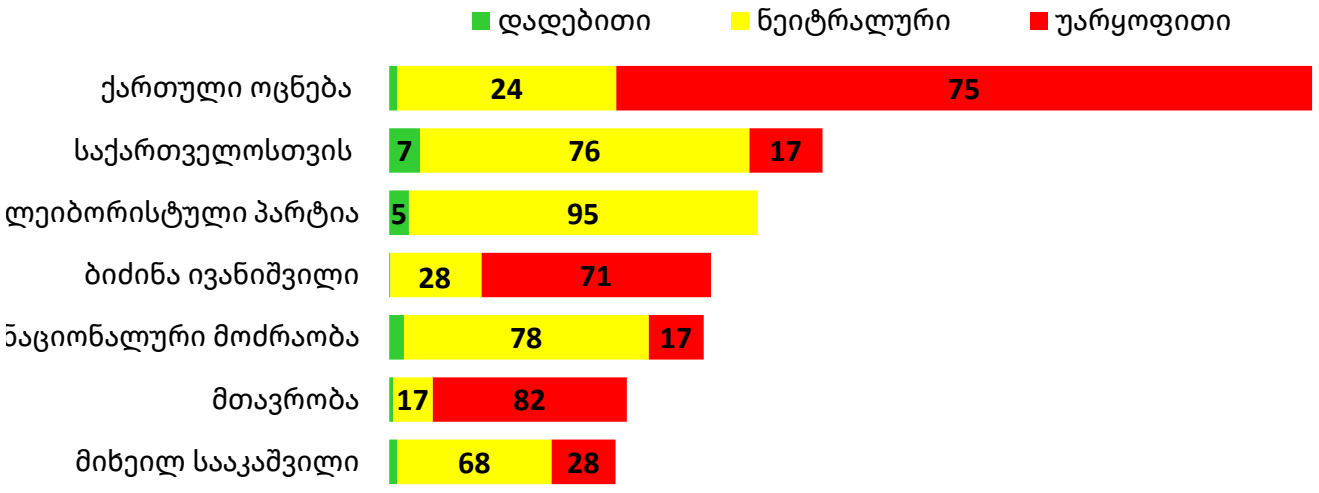

სუბიექტების გაშუქება (%)
გაზეთი "ალია"
5 ივლისი - 25 სექტემბერი, 2021

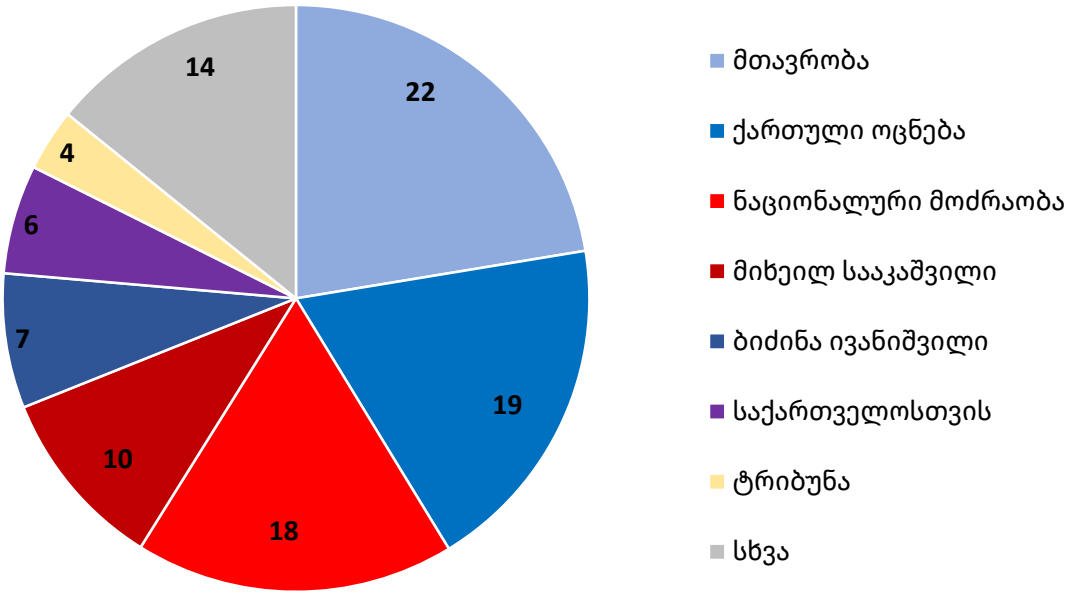

სუბიექტების გაშუქება ტონის მიხედვით (%)
გაზეთი "ალია"
5 ივლისი - 25 სექტემბერი, 2021

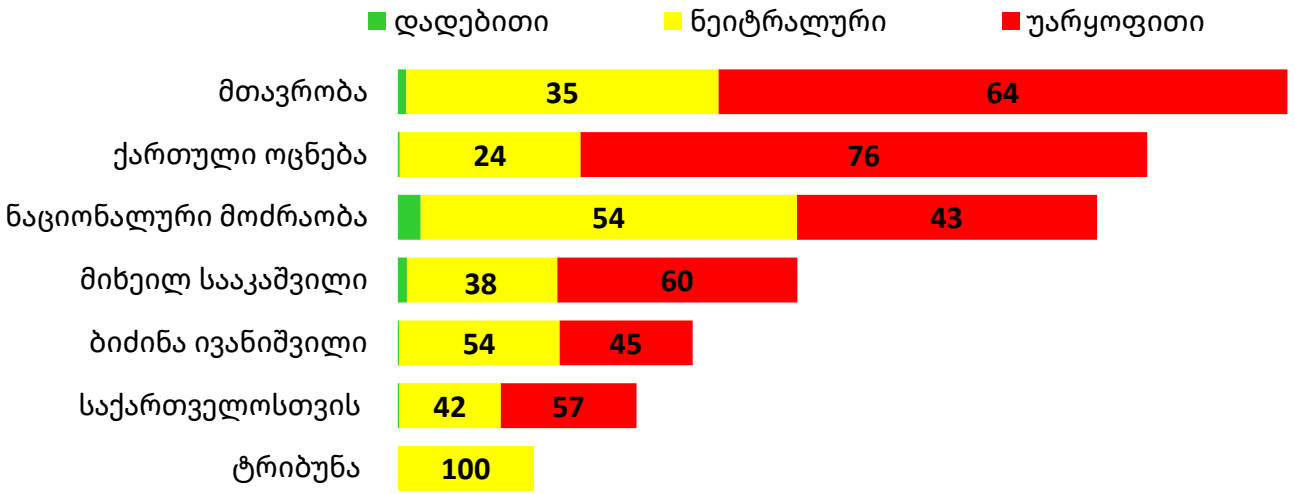

სუბიექტების გაშუქება (%)
გაზეთი "ასავალ-დასავალი"
5 ივლისი - 25 სექტემბერი, 2021

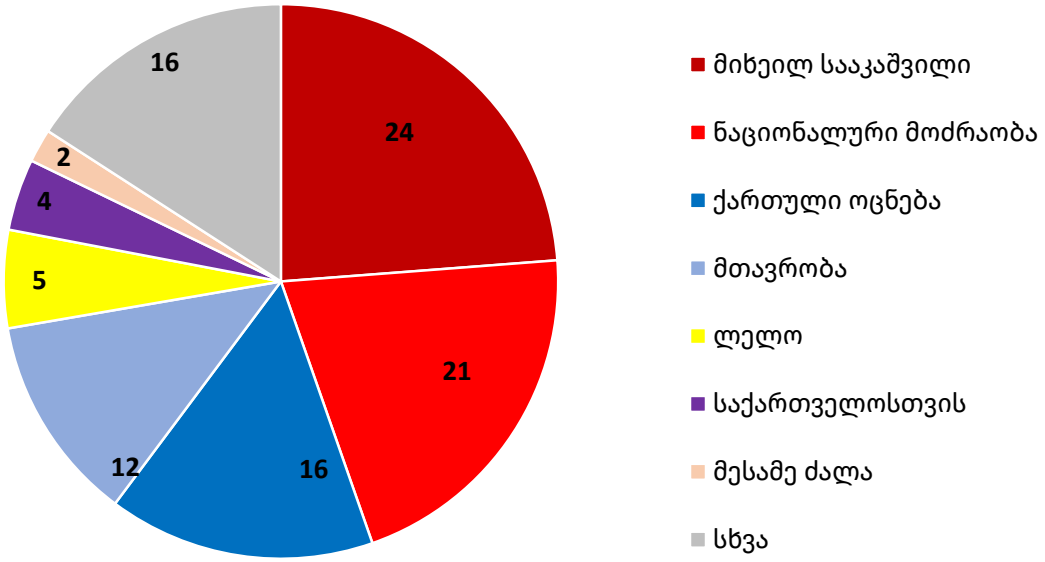

სუბიექტების გაშუქება ტონის მიხედვით (%)
გაზეთი "ასავალ-დასავალი"
5 ივლისი - 25 სექტემბერი, 2021

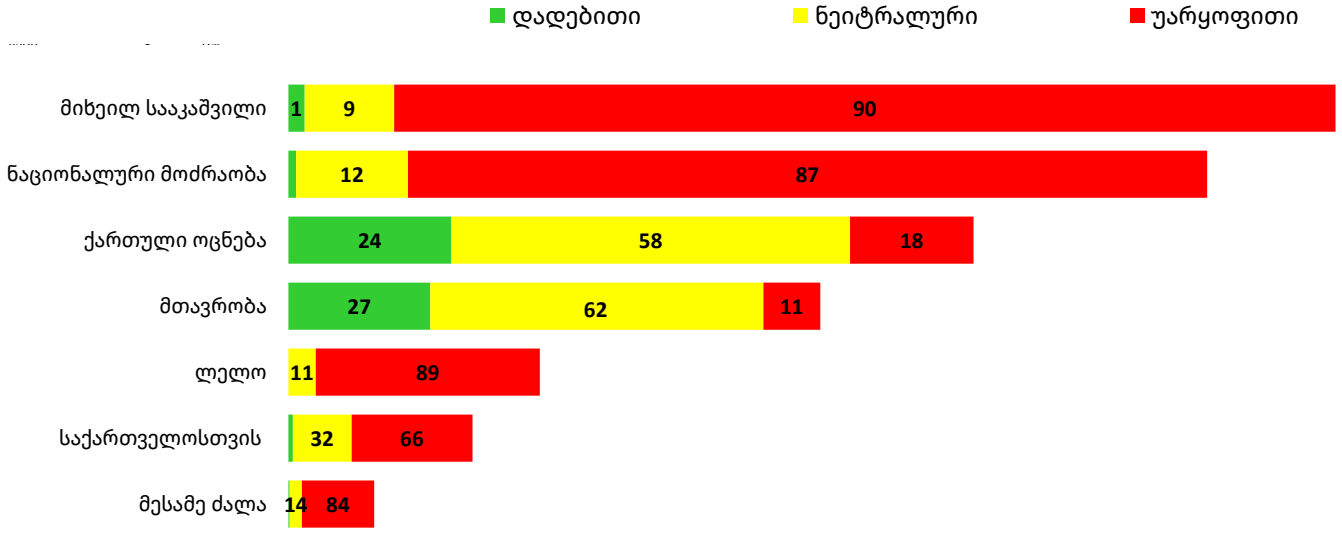

სუბიექტების გაშუქება (%)
გაზეთი "საქართველო და მსოფლიო"
5 ივლისი - 25 სექტემბერი, 2021

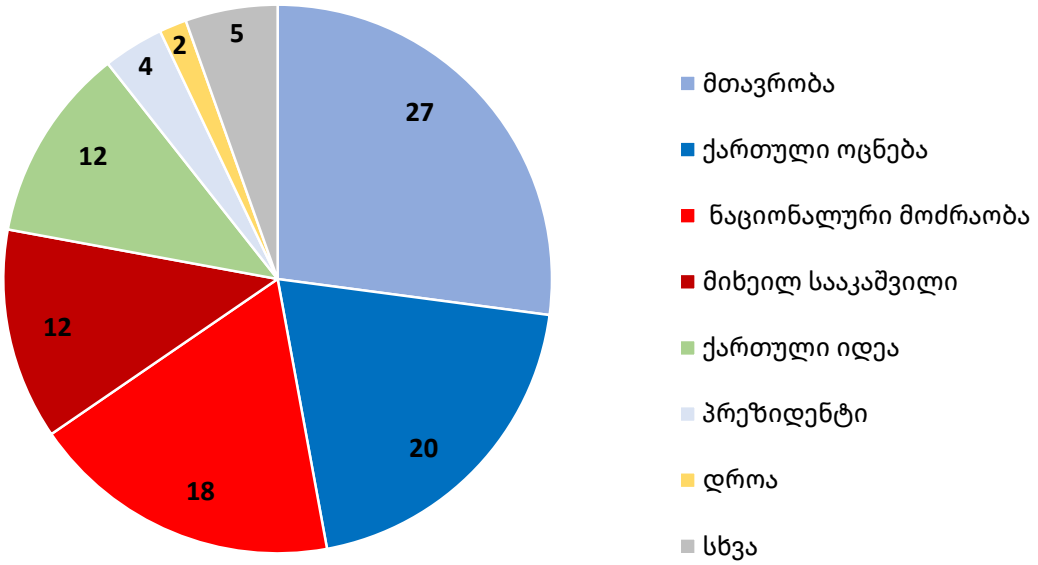

სუბიექტების გაშუქება ტონის მიხედვით (%)
გაზეთი "საქართველო და მსოფლიო"
5 ივლისი - 25 სექტემბერი, 2021

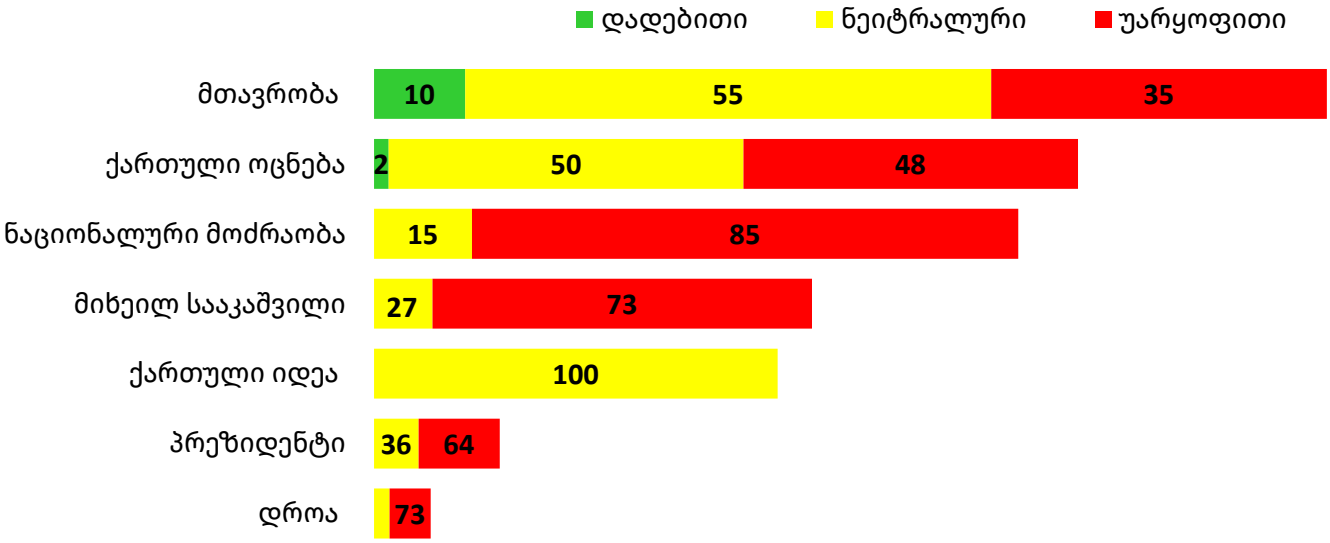

სუბიექტების გაშუქება (%)
გაზეთი "ჩემი ხარაგაული"
5 ივლისი - 25 სექტემბერი, 2021

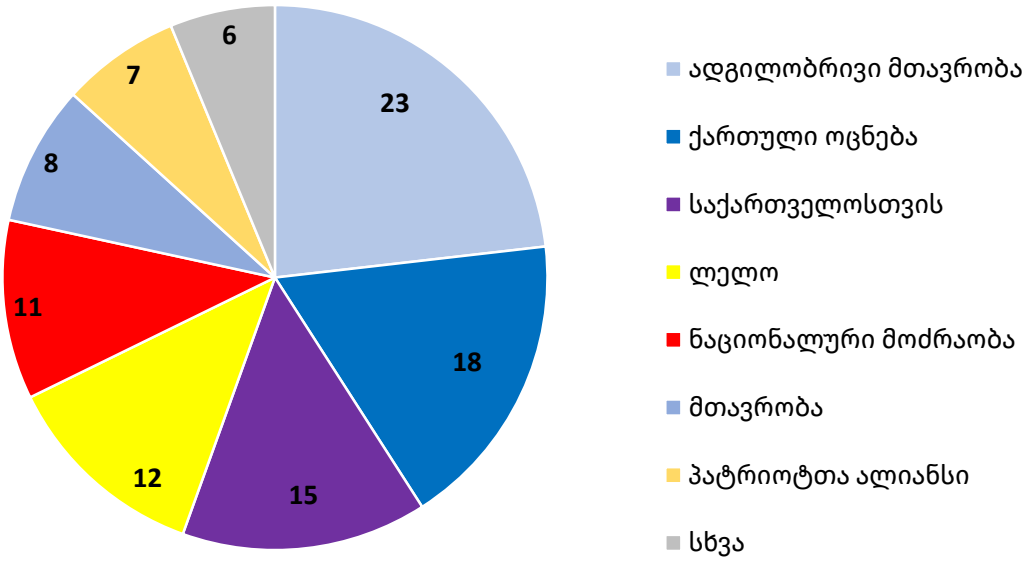

სუბიექტების გაშუქება ტონის მიხედვით (%)
გაზეთი "ჩემი ხარაგაული"
5 ივლისი - 25 სექტემბერი, 2021

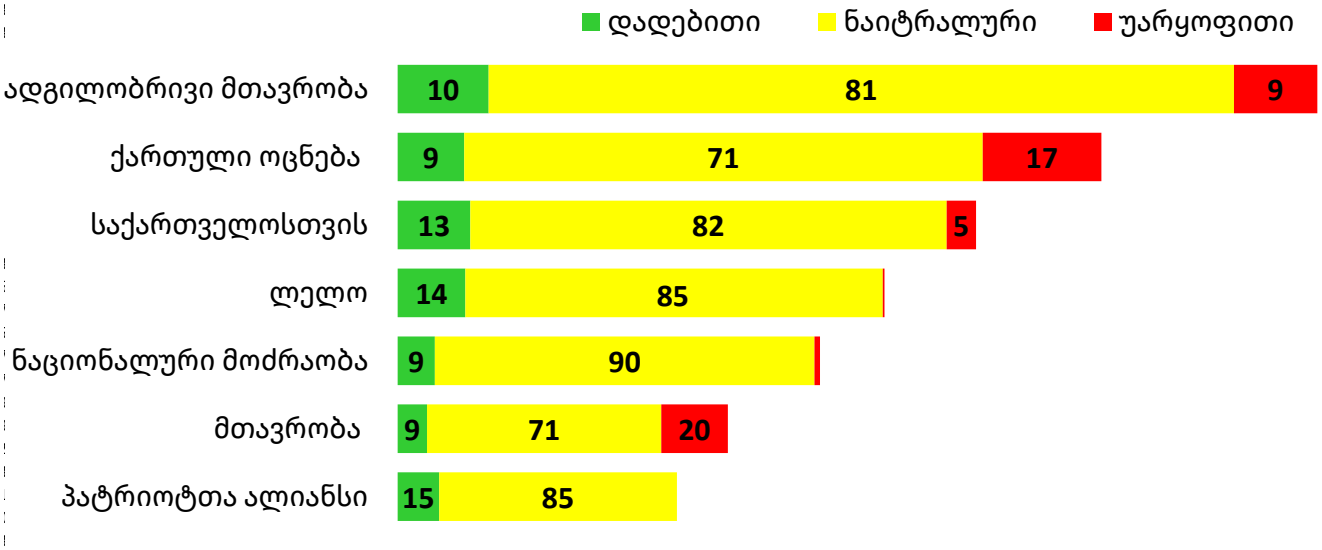

სუბიექტების გაშუქება (%)
გაზეთი "ჰო და არა"
5 ივლისი - 25 სექტემბერი, 2021

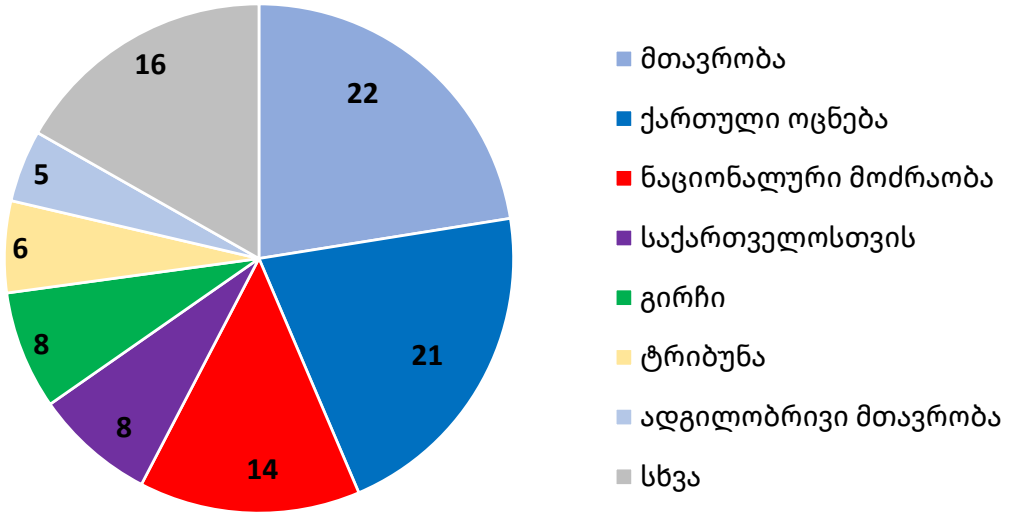

სუბიექტების გაშუქება ტონის მიხედვით (%)
გაზეთი "ჰო და არა"
5 ივლისი - 25 სექტემბერი, 2021

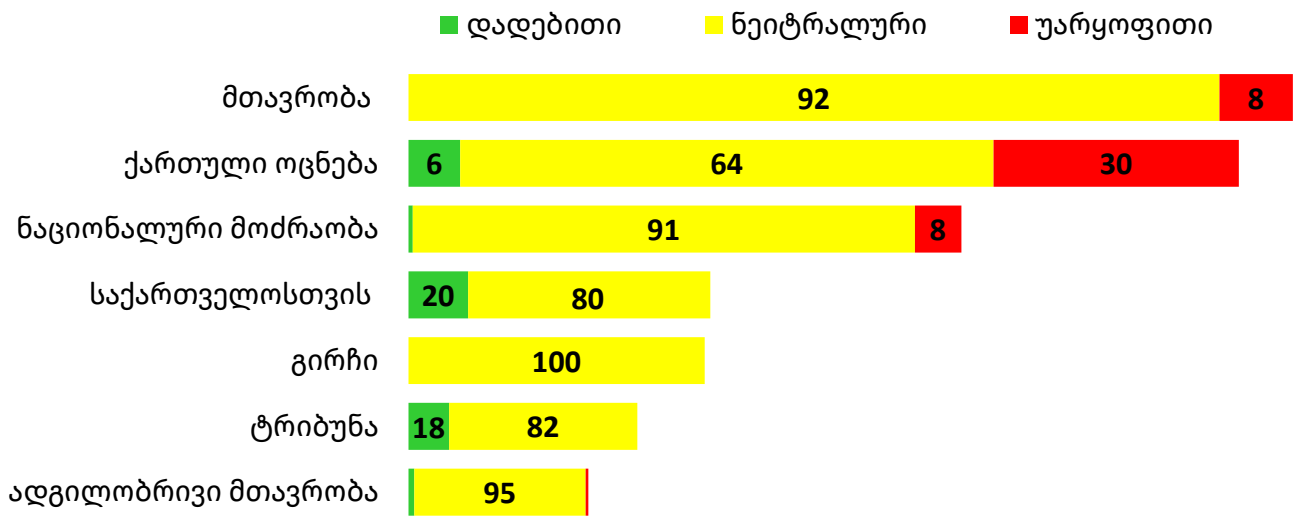

სუბიექტების გაშუქება (%)
გაზეთი "ალიონი"
5 ივლისი - 25 სექტემბერი, 2021

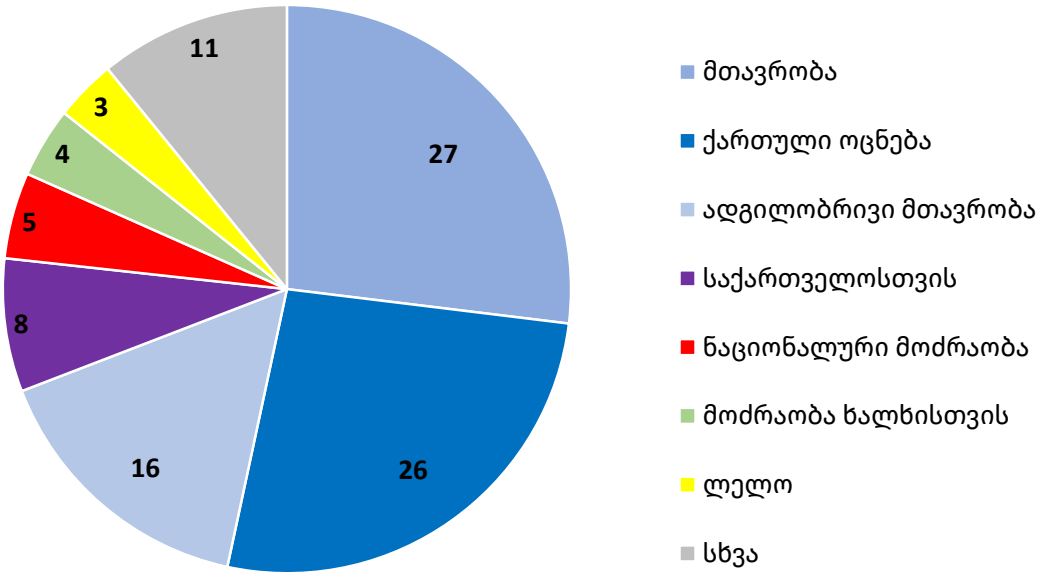

სუბიექტების გაშუქება ტონის მიხედვით (%)
გაზეთი "ალიონი"
5 ივლისი - 25 სექტემბერი, 2021

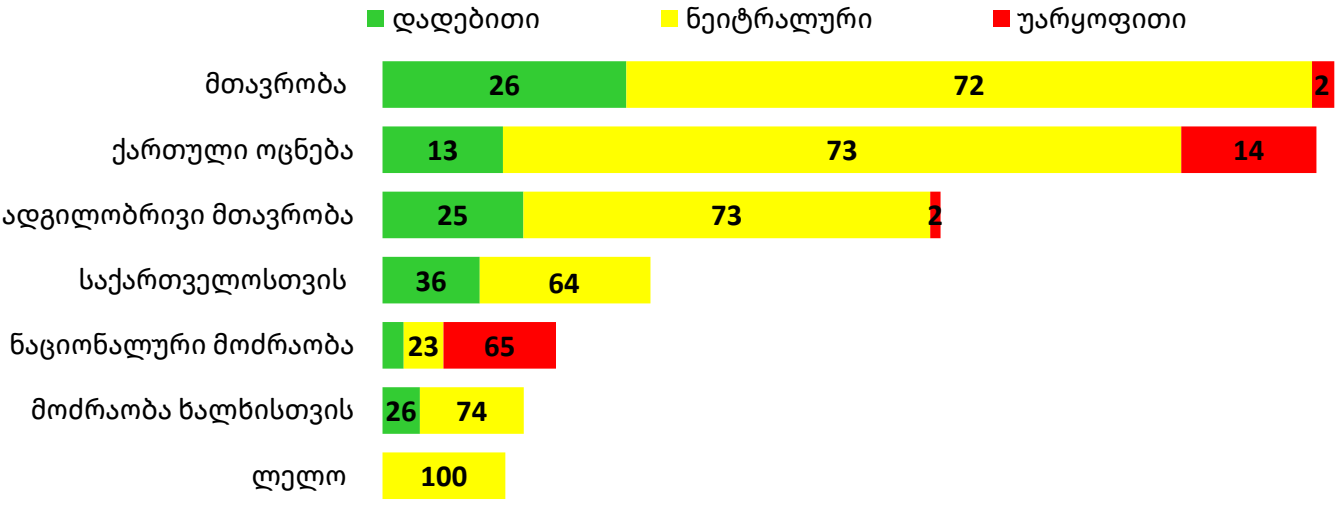

სუბიექტების გაშუქება (%)
გაზეთი "გურია news"
5 ივლისი - 25 სექტემბერი, 2021

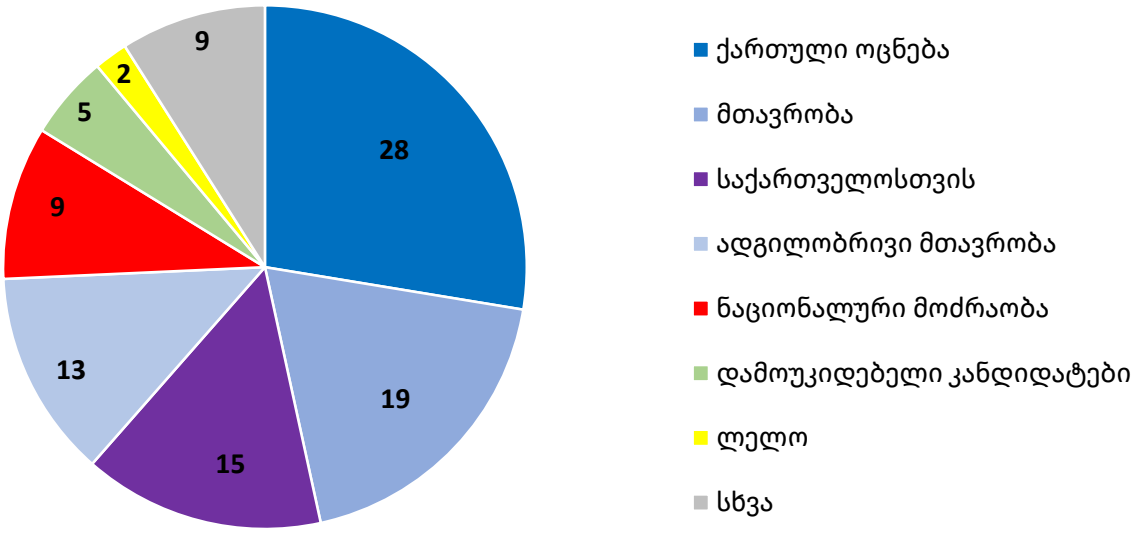
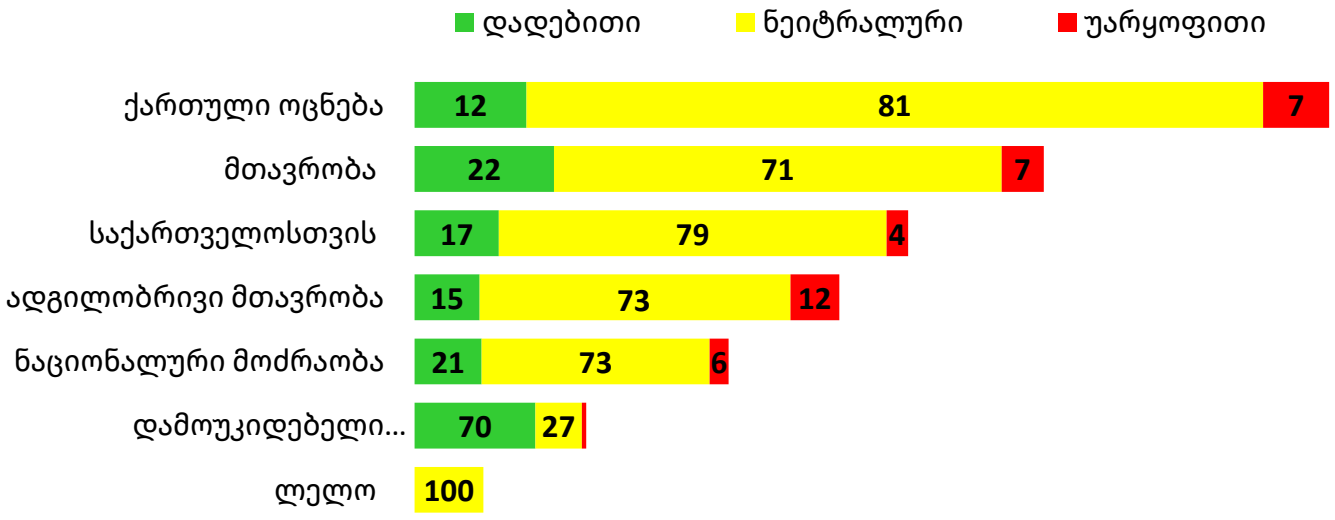
სუბიექტების გაშუქება ტონის მიხედვით (%)
გაზეთი "გურია news"
5 ივლისი - 25 სექტემბერი, 2021